

2008 TÜRKİYE İNSAN HAKLARI İHLALLERİ BİLANÇOSU

YAŞAM HAKKI İHLALLERİ

	ÖLÜ	YARALI
YARGISIZ İNFAZ		
Dur İhtarına Uymadıkları Gerekçesiyle Güvenlik Güçleri Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar ve Silah Kullanma Yetkisinin İhlali	33	45
Köy Korucuları Tarafından Öldürülen ve Yaralananlar	2	11
Toplam	35	56
CEZAEVLERİNDE ÖLENLER	37	
GÖZALTINDA ÖLÜMLER	8	
FAİLİ MEÇHUL SALDIRILAR		
Erkek	20	183
Kadın	6	2
Çocuk	3	2
Toplam	29	187
RESMİ HATA VE İHMAL		
Resmi Hata ve İhmal Sonucu Ölen ve Yaralananlar	67	6811 (Mayıs ayında Aksaray'da şebeke suyundan zehirlenen 6000 kişi bu rakama dahildir)
Polis ve Asker İntiharları / İntihar Teşebbüsleri	24	3
Toplam	91	6814
SALDIRIYA UĞRAYANLAR		
Siyasi Parti, Sendika ve Dernek Yöneticisi / Üyesi	1	27
Gazeteci	-	6
Öğretmen / Öğretim Üyesi	-	-
Öğrenci	-	115
Yerel Yönetici	-	1
İşçi	-	9
Diğer	1	7
Toplam	2	165
SİLAHLI ÇATIŞMALAR		
Güvenlik Görevlisi	170	318
Silahlı Militan	262	17
Toplam	432	335
<i>Not: Mayın patlaması sonucu ölen 43 asker ile 95 yaralı asker de bu rakama dahildir.</i>		
YASADIŞI ÖRGÜT CİNAYETLERİ ve YARALANMALAR	34	131

MAYIN VE SAHİPSİZ BOMBA PATLAMASI SONUCU ÖLÜM ve YARALANMALAR		
Erkek	15	29
Kadın	2	1
Çocuk	11	25
Toplam	28	55
KUŞKULU ÖLÜMLER		
Erkek	9	-
Kadın	10	-
Çocuk	3	-
Toplam	22	-
NAMUS CİNAYETLERİ		
Erkek	3	-
Kadın	11	1
Çocuk	1	-
Toplam	15	1
KADINLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Kadın İntiharları	46 intihar	18 intihar teşebbüsü
Ev İçi Şiddete Uğrayan Kadınlar	31 ölü	54 kadın yaralama ve şiddete maruz kaldı
Toplumsal Alanda Kadına Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz	22 ölü	15 kadın yaralama ve şiddete maruz kaldı, 22 kadın tecavüze ve 11 kadın tacize uğradı
Fuhuşa Zorlanan Kadınlar	34 kadın	
ÇOCUKLARIN YAŞAM HAKLARINA YÖNELİK İHLALLER		
Çocuk İntiharları	33 intihar	26 intihar teşebbüsü
Ev İçi Şiddete Uğrayan Çocuklar	14 ölü	11 yaralama ve şiddet
Toplumsal Alanda Çocuğa Yönelik Şiddet, Tecavüz ve Taciz	14 ölü	10 çocuk şiddete maruz kaldı, 37 çocuk tecavüze, 32 çocuk ise tacize uğradı
Fuhuşa Zorlanan Çocuklar	2 çocuk	

KİŞİ GÜVENLİĞİ ve ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Gözetim Alınanlar	11.002 kişi
Tutuklananlar	2387 kişi
Gözetim Alınan Sığınmacı ve Göçmenler	46.609 kişi
Yaşamını Yitiren Sığınmacı ve Göçmenler	12 kişi

İŞKENCE, KÖTÜ MUAMELE, ONUR KIRICI ve KÜÇÜK DÜŞÜRÜCÜ DAVRANIŞ ve CEZALANDIRMA

Gözetiminde İşkence ve Kötü Muamele	448 kişi
Gözetim Yerleri Dışında İşkence ve Kötü Muamele	264 kişi
Köy Korucuları Tarafından Yapılan İşkence ve Kötü Muamele	2 kişi
Cezaevlerinde İşkence	333 kişi
Tehdit Edilenler	55 kişi
Toplumsal Gösterilerde Güvenlik Güçlerinin Müdahalesi Sonucu Dövülen ve Yaralananlar	299 kişi
Özel Güvenlik Görevlileri Tarafından İşkence ve Kötü Muameleye Maruz Kalanlar	19 kişi
Okulda Şiddet	126 öğrenci
Toplam	1546 kişi

İFADE ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Yasaklanan Etkinlikler	22 (5 miting, 4 tiyatro oyunu, 2 basın açıklaması, 2 Newroz kutlaması, 1 panel, 1 konser, 1 şölen, 1 sergi, 1 toplantı, 1 film gösterimi, 1 ödül töreni, 1 eğitim çalışması ve 1 dayanışma gecesi)
Toplatılan ve Yasaklanan Yayınlar	13 gazete, 11 dergi, 8 afiş, 5 kitap, 1 takvim ve 2 bildiri toplandı. 38 gazete, 7 dergi ve 1 televizyonun yayını durduruldu. 3 afiş, 3 pankart, 3 kitap, 2 şarkı, 1 el ilanı, 1 dergi, 1 bildiri ve 1 albüm yasaklandı
Baskına Uğrayan Gazete ve Yayın Organları	11 (9 gazete ve dergi bürosu, 1 televizyon kanalı ve 1 dağıtım şirketi)
Engellenen İnternet Siteleri	46 internet sitesi

2008 YILINDA AÇILAN SORUŞTIRMALAR

2008 Yılında açılan soruşturma sayısı **136**, kişi sayısı **2641**

İNSAN HAKLARI DERNEĞİ

2008 YILINDA AÇILAN DAVALAR		2008 YILINDA DEVAM EDEN DAVALAR		2008 YILINDA SONUÇLANAN DAVALAR	
2008 yılında 450 kişi hakkında 140 dava açıldı.		2008 yılında devam eden dava sayısı 215 , yargılanan kişi sayısı 1722 .		2008 yılında 504 kişinin yargılandığı 177 dava sonuçlandı. Yargılanan 124 kişi beraat etti. 380 kişi 432 yıl 7 ay 5 gün hapis ve 321.847 YTL para cezasına çarptırıldı.	
DAVA MADDELERİ	DAVA SAYISI	DAVA MADDELERİ	DAVA SAYISI	DAVA MADDELERİ	DAVA SAYISI
TCK 301	7	TCK 301	31	TCK 301	7
TCK 215	20	TCK 215	47	TCK 215	22
TCK 125	6	TCK 125	11	TCK 125	3
TCK 216	6	TCK 216	15	TCK 216	5
TCK 218	1	TCK 217	1	TCK 218	2
TCK 222	1	TCK 218	4	TCK 288	2
TCK 257	1	TCK 222	1	TCK 220	2
TCK 267	1	TCK 285	8	TCK 314	2
TCK 285	1	TCK 288	5	TCK 318	4
TCK 288	5	TCK 220	11	Basın Yasası	
TCK 299	1	TCK 314	5	Siyasi Partiler Yasası	8
TCK 314	1	TCK 318	3	2911 Say.Toplantı ve Gösteri Yür. Kan.	6
TCK 318	3	Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Yasa	4	Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Yasa	6
Türk Harflerinin Kabul ve Tatbiki Hakkında Yasa	6	Basın Yasası	2	TMY 6. Madde	5
Siyasi Partiler Yasası	4	Siyasi Partiler Yasası	7	TMY 7. Madde	72
TMY 6. Madde	5	2911 Say.Toplantı ve Gösteri Yür. Kan.	24	TMY 8. Madde	
TMY 7. Madde	56	TMY 5. Madde	1	TMY 13. Madde	
Diğer	31	TMY 6. Madde	3	Eski TCK 240	1
		TMY 7. Madde	43	Eski TCK 257	1
		Eski TCK 159	1	Dernekler Yasası	
		Eski TCK 312	7	Atatürk Aley. İşl. Suçlar Hak. Yasa	1
		Atatürk Aley. İşl. Suçlar Hak. Yasa	2	Diğer	36
		Diğer	27		

NOT: Yukarıda belirtilen dosyaların bazılarında birden fazla sevk maddesi olduğu için, sevk maddesi sayısı dosya sayısından fazladır.

TOPLANTI ve GÖSTERİ ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Güvenlik Güçleri Tarafından Müdahale Edilen Toplantı ve Gösteriler	127 (74 yürüyüş, 37 basın açıklaması, 15 miting ve 1 şölen)
2008 Yılında Açılan Soruşturmalar	2008 Yılında 1722 kişi hakkında 29 soruşturma açıldı.
2008 Yılında Açılan Davalar	2008 Yılında 99 kişi hakkında 5 dava açıldı.
208 Yılı Öncesi Açılan ve Devam Eden Davalar	2008 Yılı Öncesi Açılan 15 davada 340 kişinin yargılanmasına devam ediliyor.
2008 Yılında Sonuçlanan Davalar	Sonuçlanan 5 davada 34 kişiye toplam 7 yıl 3 ay hapis ve 17.000 YTL para cezası verildi. 21 kişi beraat etti.

ÖRGÜTLENME ÖZGÜRLÜĞÜNE YÖNELİK İHLALLER

Baskına veya Saldırıya Uğrayan Siyasi Parti, Sendika ve Dernekler	103 (64 parti temsilciliği, 35 dernek binası ve 4 sendika ve oda şubesi)
Kapatılan / Kapatılmak İstenen Siyasi Partiler ve Dernekler	11 (Adalet ve Kalkınma Partisi ve Hak ve Özgürlükler Partisi hakkında açılan kaptma davaları reddedildi, Demokratik Toplum Partisi hakkında açılan kapatma davası 2008 yılında devam etti, Lambdaİstanbul, Tunceli Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği ile Kafkas Üniversitesi Öğrenci Derneği feshedildi, Öğrenci Gençlik Sendikası (Genç-Sen), Batman Göçedenlerle Sosyal Yardımlaşma, Dayanışma ve Kültür Derneği, Çiftçi Sendikaları Konfederasyonu ve Ege Temel Haklar ve Özgürlükler Derneği hakkında kapatma davası açıldı. İstanbul Valiliği, İHD İstanbul Şubesi hakkında 5253 sayılı Dernekler Kanunu gereğince işlem yapılmasını istedi.

EKONOMİK ve SOSYAL HAKLARA YÖNELİK İHLALLER

İşten Çıkarılanlar	68.104 kişi
İş Kazaları	
İş Kazalarında Ölenler	133 ölü
İş Kazalarında Yaralananlar	574 yaralı

Bu bilançoda yer alan bilgiler,
İHD şubelerine yapılan bireysel başvurular,
İHD şubelerinin oluşturduğu İnsan Hakları İnceleme ve Araştırma Komisyonlarının raporları, yerel ve ulusal basın ve yayın organlarında yer alan haberler, diğer sivil toplum örgütlerinin raporları ve resmi kurumların verilerinden derlenerek,
İHD Genel Merkezi Dokümantasyon Birimi tarafından hazırlanmıştır.